

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Udsigt over Verdens-Krøniken fornemmelig i det Lutherske Tidsrum

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 67. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1817_309A-txt-shoot-idm2269/facsimile.pdf (tilgået 27. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

at forebygge dem, og tillige vinde mere Kraft mod uboortes Gjender, ved frivillig at dele sin Værdighed med flere dødelige Stridsføddinger; disse kunde ligesaa libet forlignes paa Tronen, som deres Forgængere om den, og der blev ingen Rolighed før Konstantin den Store atter kantede ³²⁵ Riget. For denne sin Dybsielle maatte han hær takke de nu saa talrige Christne, hvis Tro han yndede og omsider selv antog.

Saaledes blev da Christendommen den herskende i Romerriget, efterat den i halvtredihundrede Aar havde maattet frike Undertrykkelse og Skindom haard Forsølgelse. Nero var den første Keiser som forfulgte de Christne med Ild og Sværd, men de mest udtrængte Pinsler kunde ei røkke deres Standhaftighed; thi de vidste, paa hvem de troede, og hverken Trængsel eller Død formaadede at skille dem fra den Christi Kjerlighed, der for deres Skyld havde lidt mere end de Alle, og vintede dem nu i sin Faders Huus, hvor deres Mærkelser vare beredte. Neppes var ogsaa denne Forsølgelse endt, før Jesu Sandbrudhed paa det Synlige bekræftedes ved Jerusalems Forsyrelse, og frem for alt ved Tempels Brand, som han saa tydelig havde spaaet, og som Erobreren Titus, Søn af Vespasian, forgjeves søgte at hindre. Med fordobbelt Grimodighed maatte fra denne Stund de Christne trods Smertens og Døds i Jesu Navn, og langt fra at lade sig skrække af den nærværende Lids korte Pinagtighed, maatte alle

de, der havde Sjælen hær, lye til det christne Samfund; saa gik det og; hoi og bred loftede sig Christi Kirke paa de vinte Vidners (Martyrernes) Afbedynger, og først i det 3die Aarhundredes sidste Halvdeel begyndte jordisk Utrøst hos Mange at overvinde Længslen efter den Hørlige hed som hifset Skude aabenbares; i de sidste Forsølgelser saaes Mange at ofre Høgløse paa de Afgudsaltare, med hvilke selv Hedninge dreve Spot, og fornægtede saaledes den Herre som dem fjøbde, medens Andre med Guld og Sølv frafjøbde sig Delagtighed i hans Lidelser. Narjagen hertil var deels, at mange Rige nu havde ladet sig døbe, men vilde tjene baade Gud og Mammon, deels, at Christendommen var vansaget fra sin første Enfoldighed. Da de overordentlige Naadegaver, som oplyste de første Christnes Sind vare ophorte, udfordredes videnskabelig Dannelse til at forslaa de hellige Skrifter og forsoare Troen mod Jøder og Hedninge, men herved loftedes mange Værefædre til at hige efter høbelig Vidsdom og læmpe Skrifterne dærefter, de troede tit ei længer Jesus, men sig selv, og bare ei gjerne hans Kors; Hver ublagde Christen paa sin Vids, og under spidsfindig Dødfri blev Kjerligheden Føld hos Mange. Bigesom Alexandrien blev det naturlige Sæde for Videnstabeligheden, saa var det og herfra den fornemmere Christendom, og det første stærkt omgribende Kætteri udgik. Alle rede Drigines, en i øvrigt høitbegavet og nyttig

Kirkelærer fra Begyndelsen af det 3die Aarhundrede, hylbede tildeels en vilkaarligh Skriftoforklaring, og afskillige uchristelige Meninger, og i Constantins Dage stræbde Arius med meget Held at indbilde Folket den Løgn om Sønnen, at han var en timelig Skabning og ikke een Guddommelighed med Faderen, en Løgn som angreb i alle Maader Christendommens Grundpiller, thi dens Evne værdighed berøer aldeles paa Jesu fuldkomne Sandhed, og dens Kraft paa hans Guddommelighed. Bifaldet Arius vandt, og Maaden hvorpaa man bestred hans Løgn, vidnede ligehøit om den gamle Kirkes nærforskaende Galb, thi verdslige vare begge, og det er hvad Sandheds Naaben og Rige kan ikke være. Intet Under altsaa at aabenbart Hedenskab prøvede paa at tilbagevinde Spiret, Constantins Søn Constantius, som efter sin Broders Død blev Cæsars Keiser, var en Arianer, og hans Søstersøn, den fjælle og vittige men selvkløge og stolte Julian, fornagtede offentlig Troen, og stræbde at undergrave Kirken. Herren slog ham og hans Anslag vare frugtesløse, men desuagtet forvarredes Kirkens Tilstand boglig, med Ambrosius kan man sige at den gamle Kirkes sidste Sule faldt, og forgjæves stræbde Augustinus at oprette den igjen, hans seiertrige Kamp paa dens Gruus kunde blot frede om dens Skygge og bevare dens Husomvælt til bedre Dage.

